

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

11 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:
președinte
judecători

GORDILĂ Nicolae
CATAN Liliana
GUZUN Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2018, în cauza penală privindul pe

TEMCIUC Serafim XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 01.06.2017 – 22.12.2017;

Instanța de apel: 15.01.2018 – 29.03.2018;

Instanța de recurs: 13.06.2018 – 11.07.2018.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 22 decembrie 2017, adoptată în conformitate cu art. 364¹ Cod de procedură penală în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Temciuc S. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 183 alin. (2) Cod penal la 3 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis.

În baza art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei, pentru o perioadă de probațiune de 2 ani.

Cererea acuzatorului de stat privind încasarea de la inculpat a prejudiciului material în sumă de 2005 lei, a fost respinsă, ca neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, *în fapt*, a constatat că Temciuc S., la data de 17 februarie 2016, aproximativ la ora 10:30 min., aflându-se în exercițiu atribuțiilor sale de serviciu, organizând lucrări de reparație a acoperișului unui depozit situat pe str. Otovasca, 17, mun. Chișinău, fără a respecta cerințele pct. 11 și pct. 12 din Fișa de post în domeniul securității și sănătății muncii a conducătorului direct la locul de muncă, manifestate prin faptul că era obligat să urmărească permanent respectarea cerințelor de protecție a muncii de către personalul din subordine și să ia măsuri conform

actelor normative în vigoare în caz de abateri, inclusiv să oprească procesul de muncă în cazul apariției unui pericol iminent pentru siguranță și sănătatea lucrătorilor, contrar prevederilor alin. (1) art. 10 al Legii nr. 186 din 10 iulie 2008 a securității și sănătății în muncă, care prevede că: „în cadrul responsabilităților sale, angajatorul este obligat să ia măsurile necesare pentru protecția securității și sănătății lucrătorilor, inclusiv pentru prevenirea riscurilor profesionale, asigurarea informării și instruirii, precum și pentru asigurarea organizării și a mijloacelor necesare” și lit. n) din art. 13 al aceleiași legi, care prevede că „angajatorul are și alte obligații: să țină evidența zonelor cu risc profesional grav și specific, menționate la art. 10 alin. (4) lit. e) neînterzicînd și nelimitînd accesul terțelor în locul de pericol sportit, a permis paznicului Pruteanu Eu. să urce să fie prezent pe acoperișul depozitului în curs de reparație, ca rezultat ultimul, pierzînd echilibru și nefiind echipat a căzut de la înălțimea de aproximativ 6 metri, fiindu-i cauzate, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 49 D/402 din 29 aprilie 2016 leziuni corporale, ce au fost produse intravital prin acțiunea traumatică a unui corp contondent dur sau la lovirea de un asemenea corp, în rezultatul cărora ultimul a decedat.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, *în drept*, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 183 alin. (2) Cod penal – *încălcarea de către o persoană cu funcție de răspundere ori de către o persoană care gestionează o organizație comercială, obștească sau altă organizație nestatală a tehnicii securității, a igienei industriale sau a altor reguli de protecție a muncii, dacă această încălcare a provocat din imprudență decesul unei persoane.*

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apel de către procuror, care a contestat-o din două considerente: neaplicarea pedepsei complementare cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate și neîncasarea de la inculpat a cheltuielilor judiciare în sumă de 2005 lei.

În susținerea apelului, procurorul a invocat că cheltuielile de judecată suportate de către stat în cauza penală de învinuire a lui Temciuc S. urmează să fie încasate din contul acestuia. Totodată, conform art. 183 alin. (2) din Codul penal, sancțiunea prevăzută este închisoarea de la 2 la 6 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 3 ani.

În ședința de judecată, în discursul său, acuzatorul a solicitat aplicarea față de inculpat a pedepsei cu închisoare pe un termen de 4 ani și privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 3 ani. În sentință, instanța de judecată nu s-a expus asupra pedepsei complementare anume privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 3 ani.

Inculpatul în ședința de judecată a instanței de apel a solicitat aplicarea actului amnistiei față de dînsul.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2018, apelul procurorului a fost admis, inclusiv din oficiu, în baza art. 409 alin. (2) Cod de

procedură penală, cu casarea integrală a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care s-a dispus încetarea procesului penal privind tragerea la răspunderea penală în baza art. 183 alin. (2) Cod penal a inculpatului Temciuc S. în legătură cu amnistierea acestuia în baza art. 2 din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, starea de fapt și de drept constatată de prima instanță concordă cu circumstanțele stabilite și probele administrate, relevate în cuprinsul sentinței. Sentința cuprinde elementele definiției condamnării prevăzute de articolul 364/1 alin. (7) Cod de procedură penală. Concluzia primei instanțe privind calificarea infracțiunii este corectă, prin determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de inculpat și semnele componenței de infracțiune prevăzută de art. 183 alin. (2) din Cod penal.

Cu privire la motivele invocate de procuror, ce vizează chestiunea cu privire la cheltuielile de judecată, instanța le-a apreciat ca fiind nefondate, menționând că cheltuielile judiciare invocate de procuror reprezintă plata din bugetul de stat pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară nr. 49D/402 din 29 aprilie 2016 (f. d. 64-65) și raportului de expertiză judiciară a tehnicii securității muncii nr. 1379 din 05 ianuarie 2017 (f. d. 126).

Conform prevederilor articolului 143 alin. (1) Cod de procedură penală expertiza se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea: cauzei morții cât și în alte cazuri când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză iar conform alin. (2) (în redacția Legii în vigoare la momentul comiterii infracțiunii), plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

Totodată, potrivit articolului 75 alin. (3) al Legii cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nr. 68 din 14 aprilie 2016 în vigoare din 10 decembrie 2016, în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sînt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la articolul 142 alin. (2) Cod de procedură penală. Potrivit materialelor cauzei, rapoartele de expertiză vizate sunt efectuate în temeiul ordonanțelor inspectorilor de poliție.

Odată ce prevederile legale la care a făcut trimitere apelantul nu stabilesc asemenea cheltuieli ce pot fi încasate din contul inculpatului (relevantă în acest context fiind practica judiciară - decizia Curții Supreme de Justiție din 29 noiembrie 2017 privind-1 pe Codreanu V.), iar, în speță, ordonatorul expertizelor este reprezentantul unei instituții publice, rezultă, că este inadmisibilă achitarea de către inculpat a cheltuielilor judiciare cerute de apelant.

Cu privire la motivele invocate în apelul procurorului ce vizează pedeapsa aplicată inculpatului, instanța de apel a consemnat că, în ședința de judecată în apel, inculpatul a înaintat cererea prin care a solicitat încetarea procesului penal în baza Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 2016 și publicată la 09 septembrie 2016. Cererea respectivă a fost susținută de avocatul inculpatului.

Instanța de apel a apreciat cererea respectivă ca fiind întemeiată, iar inculpatul se află sub incidența art. (2) din Legea menționată și, în atare situație, în conjunctura prevederilor art. 107 alin. (1) Cod penal și 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, se impune încetarea procesului penal, din motiv că există circumstanța care exclude tragerea la răspundere penală a inculpatului - a intervenit amnistia.

Inculpatul a săvârșit o infracțiune, care potrivit art. 16 alin. (4) Cod penal, se clasifică ca gravă, inculpatul se caracterizează pozitiv și a manifestat căință activă în cadrul procesului penal, totodată, a contribuit financiar prin cheltuielile legate de înmormântarea victimei, astfel, potrivit materialelor cauzei, succesorul părții vătămate nu are pretenții față de el.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, procurorul a atacat-o cu recurs ordinar, prin care solicită casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecarea în partea ce ține de neîncasarea cheltuielilor judiciare de la inculpat în sumă de 2005 lei.

În motivarea recursului, se menționează că decizia instanței de apel este pasibilă casării, deoarece nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția. Recurentul indică că în procesul urmăririi penale, pentru constatarea, clarificarea și evaluarea circumstanțelor ce aveau importanță probatorie pentru cauza penală au fost suportate cheltuieli în mărime de 2005 lei.

Astfel, instanța de apel în cadrul examinării cauzei și emiterii hotărârilor nu a luat în considerație faptul că, în cadrul instrumentării cauzei penale de către stat au fost suportate cheltuieli pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară nr. 49D/402 din 29 aprilie 2016 (f.d. 64-65) și raportului de expertiză judiciară a tehnicii securității muncii nr. 1379, 2016 din 05 ianuarie 2017 (f.d. 126), în total în sumă de 2005 lei, sumă ce urma să fie încasată de la inculpat în beneficiul statului, conform prevederilor art. 227 - 229 Cod de procedură penală, iar instanța, contrar prevederilor art. 385 alin. (1) pct. 14), 397 pct. 5) Cod procedură penală, nu a dispus acest fapt.

Prin urmare, se constată că soluția instanței de apel de a menține sentința referitor la neîncasarea cheltuielilor de judecată contravine normelor procesual penale în vigoare.

Totodată, recurentul menționează că legislatorul a expus suficient de clar în art. 229 Cod de procedură penală obligativitatea suportării cheltuielilor judiciare de către condamnat, iar soluția instanțelor judecătorești de a respinge încasarea acestor cheltuieli este greșită. Astfel, avansarea cheltuielilor judiciare de către stat își are temeiul în necesitatea desfășurării procesului penal din oficiu, pentru ca nici un infractor să nu rămână nepedepsit.

La acest capitol, se menționează și modificările operate la legea procesual penală din data de 22.12.2017, în vigoare din 09.02.2017, prin care a fost abrogat alin. (2) al art. 143 Cod de procedură penală, și care prevedea că plata expertizelor judiciare efectuate în cadrul urmăririi penale se fac din contul mijloacelor bugetului de stat.

În drept, recurentul își întemeiază cererea pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procuror, în baza materialelor din dosar și raportat la criticele recurentului, Colegiul penal conchide

asupra inadmisibilității acestuia, pentru următoarele motive.

Cu titlu preliminar, se relevă că soluția de inadmisibilitate a recursului depus de procuror se întemeiază, *în drept*, pe dispoziția art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, potrivit căreia instanța examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că cererea este vădit neîntemeiată.

În esență, la caz, reieșind din criticele expuse de procuror, se constată că acesta contestă decizia instanței de apel, de altfel și soluția primei instanțe, în exclusivitate din considerentul că, în opinia lui, instanțele eronat nu au încasat cheltuielile judiciare de la Temciuc S. în cuantum de 2005 lei, suportate de stat pentru instrumentarea acestui dosar.

Verificând actele cauzei, raportat la alegațiile procurorului, instanța de recurs consemnează că cele avansate de recurent nu și-au găsit confirmarea, iar soluțiile adoptate pe marginea acestei spețe, atât de către instanța de fond, cât și de cea de apel, în partea neîncasării cheltuielilor judiciare, sunt legale, întemeiate și urmează a fi menținute integral.

Prin urmare, Colegiul penal găsește vădit nefondată revendicarea procurorului în partea ce ține de pretinsa încălcare admisă de instanța de apel, prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, privitor la neîncasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului pentru efectuarea expertizelor judiciare, dat fiind că, în dispoziția art. 143 alin. (1) Cod de procedură penală, este stipulat expres că expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea circumstanțelor enumerate în aliniatul nominalizat, inclusiv și în cazul când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul.

În situația când efectuarea expertizei a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea acesteia urmează a fi achitate din contul mijloacelor bănești ale bugetului de stat, nu din contul inculpatului, după cum pretinde recurentul.

O atare prevedere legale se conține în dispoziția art. 75 alin. (3) din Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, unde este stipulat expres că, în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art.142 alin.(2) din Codul de procedură penală. Excepția despre care ne relevă legiuitorul cuprinsă în art. 142 Cod de procedură penală, nu este incidentă cauzei date.

Din actele cauzei, se constată că efectuarea expertizei medico-legale nr. 49D/402 din 29 aprilie 2016 (f.d. 64-65) și raportul de expertiză judiciară a tehnicii securității muncii nr. 1379, 2016 din 05 ianuarie 2017 (f.d. 126), au fost ordonate de ofițerul de urmărire penală al SUP a IP Ciocana, locotinent de poliție, Ispravnic R.

Prin urmare, corect instanța de apel a statuat asupra faptului că, plata pentru efectuarea acestor acțiuni procesuale, în sumă totală de 2005 lei, urmează a fi încasată din contul bugetului de stat, dar nu a inculpatului, întrucât o acoperire legală în acest sens nu există la moment. Prin alte cuvinte, atît normele procesual-penale relevante cauzei,

cuprinse în art. 227 – 229, precum și cele din Legea specială nr. 68/2016 amintită supra, stabilesc că responsabilul pentru achitarea plăților încasate de la stat în folosul organelor îndrituite cu efectuarea expertizelor judiciare sau rapoartelor de constatare, sunt ordonatorii unor atare acțiuni procesuale.

Din ansamblul considerentelor care preced, rezultă că cheltuielile judiciare suportate pentru instrumentarea acestei cauze urmează a fi acoperite din bugetul de stat, acestea neputând face obiectul unei rambursări din partea inculpatului, în cazul în care ultimul nu le-a ordonat.

Având în vedere acestea, instanța de recurs conchide că, în prezenta cauză nu se constată admiterea erorilor de drept semnalate de procuror și prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, iar la judecarea acestei cauze în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art. 227-229, 414-419 Cod de procedură penală și a pronunțat o hotărâre legală și întemeiată, neexistând vreun temei pentru admiterea recursului în sensul declarat.

8. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2018, în cauza penală privindu-l pe Temciuc Serafim XXXXX, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 08 august 2018.

Președinte

GORDILĂ Nicolae

Judecător

CATAN Liliana

Judecător

GUZUN Ion